

Asia: VN/1088/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (lukio- ja ammatillisen koulutuksen lukuvuosimaksut EU/ETA-valtioiden ulkopuolisille ja ammatillisen koulutuksen tilauskoulutus)

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnon keskeinen sisältö

Sivistysala ry:n tavoitteena on, että Suomi on parhaiten koulutettujen ihmisten hyvinvoiva, avoin ja vetovoimainen maa, jossa osaamisella ja luovuudella tehdään parempaa maailmaa.

Sivista kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitykseen eduskunnalle ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi. Sivista kannattaa esitystä siitä, että tilauskoulutus mahdollistetaan EU- ja ETA-alueen kansalaisille ja että lukuvuosimaksut otetaan käyttöön EU- ja ETA-alueen ulkopuolisille henkilöille.

Lausuntonne koskien ammatillisen koulutuksen tilauskoulutusta koskevia ehdotuksia

Sivista kannattaa säädösten muuttamista siten, että tilauskoulutukseen voisivat jatkossa osallistua myös Euroopan talousalueeseen kuuluvat kansalaiset. Ehdotus lisää suomalaisten ja muiden EU/ETA-maiden kansalaisten mahdollisuuksia osallistua tilaajan maksamaan koulutukseen ja siten muutoksella voi olla positiivisia vaikutuksia työllisyyteen.

On hyvä, että ehdotus selkeyttää, kenen on mahdollista opiskella valtionosuusjärjestelmän piirissä. Valtionosuusrahoitusta ei saa käyttää tilauskoulutuksen järjestämiseen, vaan tilauskoulutuksen hinnoittelun on katettava koulutuksen järjestämisen kustannukset.

Sivista pitää tarkoituksenmukaisena, että tilauskoulutusopiskelijoiden oikeusturvasta sovitaan entistä paremmin tilaajien ja koulutuksen järjestäjien välisillä sopimuksilla ja että koulutuksen tilaajalla on aito intressi koulutuksen hankkimiseen. Tosin intressin aitouden ja vahvuuden

selvittäminen voi olla hankalaa. Sivista kiinnittää huomiota siihen, että välittäjäorganisaatioiden (ns. agenttien) käytön koulutusviennin kohdemaissa tulee jatkossakin olla mahdollista ilman tarpeettomia rajoituksia.

Ammatillisesta koulutuksesta annettu laki mahdollistaa sen, että koulutuksen järjestäjä voi hankkia järjestämisluvassa määrättyjen tutkintojen osia sekä niihin valmistavaa tutkintokoulutusta toiselta ammatillisen tai muun koulutuksen järjestäjältä, muulta julkiselta taholta taikka yksityiseltä yhteisöltä tai säätiöltä. Tutkinnon tai koulutuksen osan osaamisen arviointi voidaan kuitenkin hankkia vain järjestämisluvan saaneelta ammatillisen koulutuksen järjestäjältä tai vastaavan luvan saaneelta muun koulutuksen järjestäjältä. Sivista pitää tärkeänä, että tilauskoulutusten toteuttamisessa koulutuksen järjestäjällä olisi jatkossakin mahdollisuus hankkia tarvittaessa koulutusta toiselta koulutusorganisaatiolta. Sivista korostaa, että suomalainen ammatillinen koulutus on osaamisperusteista, minkä vuoksi osaamisen hankinnan tapoja ei tulisi rajoittaa.

Esityksessä ei erotella tilauskoulutusta, jonka tavoitteena on kouluttaa joko lähtömaassa tai Suomessa osaajia Suomen työelämän tarpeisiin ja tilauskoulutusta, joka tuottaa osaajia EU/ETA-maiden ulkopuolisille työmarkkinoille. Koulutusvienti EU- ja ETA-alueen ulkopuolella toteutettuna todennäköisesti vähenee, jos estetään kunta- tai kuntayhtymäomisteisten tytäryhtiöiden toiminta. Koulutuksen järjestäjän tulee jatkossakin voida käyttää tytä- tai osakkuusyhtiötä osapuolena koulutus- ja tutkintoviennissä. Opetushallituksen alaisen Tutkintovientitoimikunnan lausunnossa on tuotu esille esitysluonnoksen ongelmia tähän liittyen. Sivista toteaa, että valtiovalta on aiemmin voimakkaasti rohkaissut koulutusviennin edistämiseen eri keinoin.

Lausuntonne koskien lukiokoulutuksen tilauskoulutusta koskevia ehdotuksia

Sivista katsoo, että ehdotetut täsmennykset lukiokoulutuksen tilauskoulutukseen ovat tarkoituksenmukaisia.

Sivista ehdottaa, että lakiuudistuksen yhteydessä tarkasteltaisiin lisäksi mahdollisuutta laajentaa lukiokoulutuksen tilauskoulutuksen järjestämisen mahdollisuus kaikille lukiokoulutuksen järjestäjille. Nykyisin tilauskoulutus on rajattu niille järjestäjille, joilla on lupa International Baccalaureate -tutkintoon johtavan koulutuksen järjestämiseen. Englanninkielisen lukiokoulutuksen laajentuessa tämä rajaus ei ole enää mielekäs.

Lausuntonne koskien ammatillisen koulutuksen lukuvuosimaksuja koskevia ehdotuksia

Sivista pitää esitystä lukuvuosimaksujen käyttöönotosta EU- ja ETA-maiden ulkopuolisille opiskelijoille ammatillisessa koulutuksessa kannatettavana. Oppisopimuskoulutukseen osallistuvat eivät ole esityksen mukaan lukuvuosimaksuvelvollisia. Tämä mahdollistaisi myös jatkossa työvoiman kouluttamisen valtionosuusrahoitteisena koulutuksen ja työvoiman rekrytoinnin paikallisten tarpeiden mukaan. Lukuvuosimaksut voivat kuitenkin joissain tilanteissa vähentää osaavan työvoiman saatavuutta, joten mahdollisen uudistuksen vaikutuksia työvoiman saatavuuteen on tarkoin seurattava ja tarvittaessa tehtävä korjaavia toimenpiteitä.

Lausuntonne koskien lukiokoulutuksen lukuvuosimaksuja koskevia ehdotuksia

Sivista pitää lukuvuosimaksujen käyttöönottoa EU- ja ETA-maiden ulkopuolisille opiskelijoille lukiokoulutuksessa kannatettavana.

Viime vuosina kansainvälisten opiskelijoiden määrä lukiokoulutuksessa on kasvanut, joten säätelyn uudistaminen on tarpeellista valtioneuvoston asetuksella. Sivista pitää tätä parempana ratkaisuna kuin järjestäjäkohtaisen yksikköhinnan määrittelyä vähimmäismaksuksi. Koulutuksen järjestäjien talouden suunnittelun ja opiskelijarekrytoinnin kannalta on kuitenkin haasteellista, jos maksun vähimmäismäärä tarkistetaan vuosittain. Sivista ehdottaa harkittavan kiinteän euromäärän määrittelyä lainsäädäntöön.

Lukuvuosimaksun vähimmäismääräksi ehdotetaan lukiokoulutuksen keskimääräistä yksikköhintaa, joka vahvistetaan vuosittain valtioneuvoston asetuksella. Sivista pitää tätä parempana ratkaisuna kuin järjestäjäkohtaisen yksikköhinnan määrittelyä vähimmäismaksuksi. Koulutuksen järjestäjien talouden suunnittelun ja opiskelijarekrytoinnin kannalta on kuitenkin haasteellista, jos maksun vähimmäismäärä tarkistetaan vuosittain. Sivista ehdottaa harkittavan kiinteän euromäärän määrittelyä lainsäädäntöön.

Sivista toteaa, että koulutusviennin edellytykset lukiokoulutuksessa ovat verraten heikot, sillä englanninkielinen lukiokoulutus on rajattu sellaisille opiskelijoille, joiden oleskelun syynä ei ole opiskelu. Sivista katsoo, että tällaiset koulutusviennin esteet tulisi purkaa myös lukiokoulutuksesta. Mikäli englanninkielinen koulutustarjonta on rajattu lukuvuosimaksullisen koulutuksen ulkopuolelle, on varsin epätodennäköistä, että maksulliselle koulutukselle muodostuisi merkittävää kysyntää.

Lausuntonne koskien rahoituslain muutoksia

Ei huomautettavaa.

Lausuntonne koskien oppivelvollisuuslakiin ehdotettavaa muutosta

Ei huomautettavaa.

Lausuntonne koskien tiedonvaihto-oikeuksia

Sivista pitää kannatettavana tiedonsaantioikeutta ja ylipäätään yhteistyön lisääntymistä Maahanmuuttoviraston ja koulutuksenjärjestäjien välillä. Eesityksen tavoitteena on laajentaa koulutuksen järjestäjien oikeutta saada tietoa EU/ETA-valtioiden ulkopuolelta tulevien henkilöiden oleskelupien tilanteesta ja perusteista. On tärkeää, että tiedonvaihtoon liittyvät prosessit ovat sujuvia ja nopeita.

Tikkanen Annakaisa
Sivistysala ry